

A SZŐLŐBEN

(Ezelőtt: „Egy év a szőlőben“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.

Előfizetési díj Egész évre 2 frt.

Szerkesztő és kiadó tulajdonos:

OSOMOR KÁLMÁN.

Szövetkezés.

Tapasztalásból mondjuk, hogy az emberek meghallgatják ugyan a jó tanácsot, de nem élnek vele.

Hanem a helyett panaszkodnak, jajgatnak, sopánkodnak; — pedig eme nehéz helyzetnek maguk az okozói.

Igy vagyunk a borok eladásával is.

Jajgatnak az emberek, hogy nincs borvevőjük, hogy a boruk értékesítetlenül hever a pinczében, — hogy minden pénzüket kiadták a munkáltatásra és most felvannak akadva. Pedig hát ezen csak akarniok kellene, könnyen segíthetnének azzal, ha szövetkeznének és szövetkezetet létesítenének.

Az ország sorsát intézők az utat megmutatták, miként lehet ezen a nehéz helyzeten segíteni. Kijelentették, hogy pénzzel is hajlandók a nehéz helyzetet elviselhetővé tenni.

A nehéz helyzetet a kötnivaló borhamisítók teremtették elárasztották az országot műborral, és így a tőke termését a térről kiszorították; de megingatták a bizalmat úgy, hogy manapság a kereskedő világ is nehezen és félve vásárolja be szükségletét.

Ezen csak úgy lehet segíteni, ha a megingatott bizalmat helyre állítjuk; ezt pedig csak is szövetkezés útján érhetjük el.

A lapok sokat irtak, mi is irtunk a szövetkezésről, de eddig a bortermelők nem igen mozognak.

Ez ideig mint értesülünk az egész országban csak két szőlőszeti és borászati szövetkezet van. Holott már százakra kellene mennie a megalakult szövetkezetek számának.

De a sok irka-firka helyett elmondom, hogy állunk Gyön-
gyösön létesült szövetkezettel, s hogy mily helyzetben vannak
annak tagjai. Bemutatom a helyzetet, azt hiszem ez többet
hat a hosszú lére bocsájtott cikkek irásánál.

Kezdeményezés folytán 30-án aláírtuk a kötelező tagsági
nyilatkozatot, aláírtunk 10,000 korona üzletrészt, és felterjesz-
tettük az alapszabályokat jóváhagyás végett a magyar kor-
mányhoz.

Az alapszabályok jóváhagyatván, így tagjai lettünk a bu-
dapesti központi hitelszövetkezetnek.

Most szüret előtt állunk és elhatároztuk, hogy a szövet-
kezet tagjainak borát bevesszük.

E célra egy nagy pinzét vettünk fel és hordókat
szereztünk be.

A szüret eszközlésére egy nagy helyiséget béreltünk, ahova
a tagok szőlőtermésüket behordják.

A behozott szőlőtermés súlyra egy nagy hidmérlegen meg-
mértetik, megmértetik a must foka a Klostenneuburgi cukor-
mérővel, s ez következőképen számoltatik el.

130 kiló súly szőlő vétetik egy hektoliternek, s minden
cukor fokért 2 korona számittatik egész 20 fokig; husz fo-
kon tul 2 kor. 50 fillér egy cukor fokért.

Most már ha valaki beád 130 métermázsa 20 fokos szőlő
czefrét, miután 130 mm. 100 hektó bornak tekintetik: javára
irnak érette 40 koronával számítva hektóját, összesen 4000 koronát.

Ebből 4000 koronából rögtön káp 75 %-tólit azaz
3000 koronát készpénzben; 1000 koronát pedig akkor, ha a
bor értékesittetik,

Tehát a termelő azonnal pénzt kap, s így segítve van
magán.

Azon előnye is van a szövetkezésnek, hogy a kereskedők
nem nyomhatják le a bornak árát. Hány ember szorul meg szü-
retkor, és kénytelen borát potom árért elvesztegetni! De ha a
szövetkezetbe be áll: akkor ezen nyomott helyzet nem állhat be.

Az ilyen szövetkezés nemcsak azokra előnyös, akik beál-

lanak, de az összes termelőkre, amennyiben a borárakat a szorult anyagi helyzet nem nyomja le. S így egyes manipulások nem aknázhatják ki a szorult helyzetet.

De előnyös a borkereskedelem érdekében is. Mert valjuk meg, hogy bizony a termelők között is volt elég tág lelkiismeretű ember, aki borát vízzel szaporította.

Nem egyszer történt meg az is, hogy a kereskedő a termelőtől már hamisított bort vett; s az odium a kellemetlenség a kereskedőt érte.

Ha a szövetkezetek létesülnek: ott a garanciát a kereskedő megtalálja; s így nagyobb lesz a bizalom a szövetkezet iránt, s azok boraikat előbb is, de jobban is értékesíthetik.

Itt a példa kedves olvasóm; itt már egy tényt mutatunk be. Ha még ez sem hat, még ez sem vonz: akkor még messze van a szőlőszők beborult egének tisztulása. *És ez elég szomorú!*

A csemege szőlő és a szállítás.

Szüret előtt állva leginkább elbirálhatjuk: *vajjon érdemes-e a csemege szőlő termelése?*

Évek forgalma alatt megállapíthattuk, hogy a hegyen termelt csemege szőlő m. mázsáját 45—50 koronáért lehetett és lehet értékesíteni.

Az nem szolgálhat zsinór mértékül, hogy egyes vidékek piaczaiban az árak magasabbak vagy alacsonyabbak, mert ez a kínálat és kereslet minőségétől függ.

Az, hogy Bpsten 40—42 fillérért lehet szép csemege szőlőt beszerezni annak tulajdonítható, hogy a vízi közlekedés olcsó, hogy legtöbb termelő, a ki a helyzettel eléggé nem ösmerős: *Bpstre iparkodik szőlője értékesítésével.*

A csemege szőlő kereskedelem jövőjét nem Bpsten kell keresni; az a keleten és éjszaton fog létesülni.

Első sorban a magyar fölvidék, azután Lengyelország és később Orosz és Poroszország lesz az a hely, amerre gravitalnunk, amerre piacot teremtenünk kell.

Jobb árat most is ezen piacokon lehet elérni. Ezt a termelő tartsa szem előtt és ezen nyomon haladva értékesítse szőlőjét.

A mostani árak is elég tisztességesek; egyesek 50 fillért, a kereskedők 45—50 fillért szívesen fizetnek a jobb áruért.

Egy nagy hiba a csemege szőlő termelésnél, illetőleg szállításnál az, hogy az érést be sem várva: *savanyu, éretlen szőlőt visznek a piacra.*

Ez a félreértett konkurrencziából származik; és ez bénítólag hat az üzletre.

Innét van az, hogy a rendelések kezdetben nagy mérveket öltenek, s később azután egy rövid időre visszaesnek. Csak is azután későbbben erősödnek meg.

Oka az, hogy a szőlők éretlenül, savanyuan szedetnek le. Ez pedig abban találja megfejtését, hogy a termelők szőlőjeiket minden rendszer nélkül ültetik be. Azután ha a szomszéd korán érő szőlőjét leszedi; neki szalad a másik szomszéd is. Nem keresi azt, hogy érettek-e a fűrtök: elégnék találja azt, hogy azok is csemegeaszőlők.

Aki tehát magasabb jövedelmet akar előállítani, az szőlőjét rendszeresen, öntudatosan ültesse be csemegeaszőlőkkel.

Vannak fajok, melyek már augusztus hó közepén érnek, mások augusztus hó végén, vagy szeptember hó elején szállíthatók.

Ugy kell tehát az ültetést eszközölni, hogy a korai fajoktól kezdve legkésőbbig minden faj külön-külön ültetve legyen.

Kezdetben ezt a beosztásos rendszert nem lehetett megtartani, mert nem rendelkezhattünk kellő anyaggal. De manapság ezt szerfelett könnyen eszközölhetjük.

Csak akarat kell hozzá és könnyen kivihető. Előbb azonban meg kell ösmerkednünk a fajokkal Mert az a rengeteg nagy számban hirdett és létező fajok csakis arra alkalmasak, hogy az embernek a fejét összezavarják, és vele a szánandó-bánandó telepítést eszközöljenek.

Az a kapkodás, amelyet némelyek a sokféle csemegefajok beszerzésénél tanusítanak, csak olyanoknak engedhetők meg: *akik passzióból ültetnek, termelnek szőlőt.*

De azoknak, akik jövedelemből, megélhetési szándékából kezelik szőlőjüket: *nem szabad a sokféle komédia után kapkodni.*

Óva intjük gazdatársainkat, hogy a sokféle csemegefajok ültetésétől, különösen attól, hogy a fajokat össze-vissza ültessék, tartózkodjanak.

Eddigélé már van legalább 500 faj csemegeaszőlő, de olyan, mely minden igényeket teljesen kielégítsen, kevés van.

Egyiknek a hihája az, hogy rug; a másiké, hogy termés után pihen; a harmadiknak, hogy rohad stb.

A csemegeaszőlő főkélléke az, hogy az szép legyen, sokat teremjen, a bogyók ne legyenek túl tömöttek, hogy teljesen édesre beérhessenek.

Ezen tulajdonságok a fehér és vörös Chasselesben megvannak. Tehát a suly a legelső sorban a nevezett két faj szőlőre helyezendő.

A közönséges fehér és piros chasseles jól metszve rendszeren és bőven terem, ha a zöldtisztogatás helyesen lett keresztül véve.

Tehát aki nagyban akar csemegeaszőlőt termelni, a fő a legfőbb sulyt e két fajra fektesse.

A piros chasselesek közt sok és nagy különbség van. Egyik halvány színű, a másik élénkebb színű. Arra kell törekedni, hogy az élénkebb színű faj legyen nagyobb számban.

A közönséges piros chasseles, chasseles rouge név alatt, a pirosabb chasseles imperial rouge, vagy chasseles royal rouge név alatt van a kereskedésben.

Ezek már szeptember elején érnek, azért tehát a korán érő fajok közé sorozhatók.

Ha tehát ezzel, mint a csemegeszlő zömével rendelkezünk, kell ennél korábban érő fajokat is ültetnünk.

Korán érő faj a *madlain angevina*. Ez érik legkorábban; de nem érdemes ültetni, mivel rendszeresen rug, csunya kinézésű és keveset adó faj.

A koránérő fajok között van a *madlain royal*. Ez koránérő és szép szőlő. Korán érik még a *chasseles Mathiás* a *Precocce*.

Vannak ugyan az árjegyzékekben számos fajok, de hát a koránérők közül teljesen elégséges e három faj.

Ezek mintegy előpostájaként a szőlőszállításnak foglalnak helyet; s mire ezek a rendeltetési helyükre megérkeznek, és az új megrendelés történik: a *chasseles* már érnek; s a nagybani szállítás kezdetét veheti.

Ezeken kívül vannak azután a szagos faj szőlők: a muskolatok.

A muskolatoknak szintén rengeteg faja van, egyesek szépségükkel, mások kellemes illatuk- és zamatukkal tűnnek ki.

Ezek között számos szép faj van. A legszebbek egyike a *damaskusi muskolat*; a legkellemesebb, legizletesebb és édesebb: a *rozsdás muskolat*.

A muskolatok között vannak piros bogyójuak, melyeket gyönyörű színiükért is érdemes ültetni, és azért, hogy az expediciónál, a csomagolásnál lehessen vele a kosarat díszíteni.

A muskolatok között dusan terem a *genuai*, — az *alexander* — és a *rozsdás muskolat*. A muskat ottónak pedig azon tulajdonsága van, *hogynem rohad*.

A muskolatok középerők lévén: a *chasseles* után ugy szeptember hó második felében kerülhetnek szállítás alá.

Ezeket követik a későn érők. Ezek közül a következők méltók az említésre.

Chasseles muskát croquánt. *Chasseles rouge imperial*. *Chasseles rouge royal*.

Muskát frontingnan blanc. — *Muskát frontingnan rouge*. — *Chas Napoleon*. — *Piros Napoleon*. — *Tokaj angevina*. — *Dr. Róbert Hogg*. — *Muskát Mathias*. — Szóval a muskolat fajok szeptember második felében érnek.

Ezeket követik a téli szőlők. A *persiai óriás*, a *fehér, zöld és piros kecskececsű*. *Mr. Princes blanc*. — *Muskát Smyrna*, — *Palestina*, — *vinczellérképezdei ropogás*.

Ezek szerint a csemegeszlők érésidejeiket tekintve 4 részre osztandók, az egész korai érők lennének: a *madalina royal*, *Precocce* és *chas Mathiás*.

A korán érők a *fehér és piros chasseles*.

Később érő fajok általában a muskolatok és egyes válfajok, mint *tokai angevina*.

A muskolat fajok legnagyobb része bőven terem; de legnagyobb termést *dr. Hogg*, és *Alexander* adja.

Legizletesebb a *rozsdás muskolat*; és legszebb a *damaskusi muskolat*.

A későn érő fajok, azaz melyek télre is eltehetőek a *kecskececsűek*, a *perzsai óriás* — az *feketeszlő*, — a *malakoff uzum*, és a *közönséges bakator*.

Ezekből állítsa össze a gazda a csemegeszlőjét, és ehhez mértén sorrendben szedje. Ekkor azután lesz minden időben csemege szőlője, és

nem lesz kénytelen korai szállításhoz éretlen szőlőt adni.

Az itt felsorolt fajokat mint kész ojtványokat is beszerezheti. De előállíthatja ezeket a legkönnyebben úgy, ha ripária portálist ültet, és két éves korában fásan magasan benemesíti.

A szükséges vesszők könnyen beszerezhetők. S esetleg ami a magas fásajtásból meg nem ered, azt még azon évben zölden benemesítheti.

A csemege szőlők nagy termését némelyek a tulságos reámettséssel vagy lugossal kívánják elérni. Ezért azután félszál vesszőket hagynak a tőkén, vagy egész szájakat és azokat lugosra kötik ki.

Ezek hibásan járnak el. A chasseles fajok egyébként is felette bőtermők, úgy hogy még a legkisebb sallangvesszők is termést hoznak. Ezért tehát nincs értelme a szálvesszők vagy lugas művelésnek azon ültetési rendszer mellett, melyek a mai szőlőkulturánál szerepelnek.

A chasseles fajok lugason is termenek, de akkor legalább 2 méter ávolságra kell a tőkét elhelyezni. De a lugason termett chasseles szőlőnek nincsen oly kellemes íze, mint a tőkén termettnek; azért tehát a chasseles tőkét nem tanácsos lugas rendszerre ültetni.

A chasseles szőlőtő oly dusan terem, hogy minden egyes tőkére lehet 1½—2 kilo szőlőt számítani. Ez oly mennyiség, melynél többet kívánni sem lehet.

Vannak ugyan egyes tőkék. sőt nálunk is vannak, amelyeken 4—6 kilo szőlő van. De hát vannak üres helyek, fiatal tőkék, s így egyre-másra 1½—2 kilo remélhető.

Ha most már egy magyarholdra 3000 tőkét számítunk, a termés legalább 50 mm. tehető, mely ha csak 40 fillérével értékesíthető is, 2000 koronára tehető. Hát lehet-e ennél nagyobb jövedelmet csak gondolni is!?

De hát szálljunk le erről a magas jövedelemről: vegyünk az eshető elemi csapásokat s a t. akkor is lehet egy magyar hold csemege szőlő termését 800 koronára tenni.

Ebből az a tanulság, hogy bizon a csemege szőlőket öntudatosan telepíteni érdemes, kifizeti magát.

Aki csemege szőlőt termel, annak arra kell törekednie, hogy állandó vevőket is szerezzen; s így a jobb árakra magát ezzel biztosítsa.

A rendes és állandó vevőket két uton-módon lehet megszerezni és megtartani; úgy ha az árakat túl nem csigázzuk: és szemelött tartjuk, hogy a vevők ismét eladásra vásárolnak; — és ha szép jó árut kitűnően csomagolva küldünk.

A szép és jó áru mellett áll a jó csomagolás.

A jó csomagoláshoz érteni kell; mert a legszebb szőlő is értéktelenné válik, ha a csomagolás rossz.

Csomagolni kosarakban szoktunk.

A kosarak különfélék. A királyi fogházakban legtöbb helyen kosarakat kötnek; sajnos eddig egyetlen fogház sem állított elő kifogástalan szőlőszállító kosarakat.

Az egri kir. fogház egész szép munkát készít, s így drága nem fizeti ki magát. A nagy enyedi elég alkalmas, nem is volna drága, de az ország szélén lévén aállítás drágává teszi.

A jászberényi fogház keveset állít elő, s a súlyt inkább értékesebb kosarakra helyezi: mint az olcsó szőlőszállító kosarakra. És így csodálkozva kell kijelenteni, hogy a fogházak, dacára hogy a legolcsóbb

munkásokkal rendelkeznek, nem képesek a versenyt egyes vállalkozókkal kiállani.

Saármezei Árpád Szépfaluban Temes megyében a szőlőszállításhoz legalkalmasabb kosarakat állítja elő, és száza 24 korona. Ez a létező legolcsóbb forrás. Huszon Szendrovits készít kosarakat; ezek részben karos kosarak, azért beléjük nehéz csomagolni. Egyébként szép kosarak. És a vevők nem igen szállítják vissza, mert 28 fillér drbja, és a nőknek kézi kosárnak alkalmas.

Legolcsóbb kosarakat lehet beszerezni Schwartz Mózesnál Bolechowban. Száza 20 korona, de a szállítás ily távolról felette sokba kerül.

Kivánatos volna ha a fogházak ezen kosarak készítésével nagyban foglalkoznának, mert különösen szőlőszállításakor oly nagy a hiány, miszerint többen a kosarak végett a szállítás egy időre kénytelenek beszüntetni.

Most forgalomba akarják hozni aládáskákat. Hát bizony az nem lenne rossz, legalább a vasuti kocsikat jobban lehetne kihasználni, s így a szállítás is olcsóbbá tételük.

A szőlőszállítás egy rettenetes nagy hibája az, hogy a vasuti személyzet a kosarakkal kiméretlenül bánik.

Különösen ott, ahol a rakományokat át kell szállítani. Ott azután megverte az édes Jézus mind a két kezével a szállítás.

Ugy bának vele, *mint a Csáki szalmájával*. Hanyják, vetik dobják, s mire a rendeltetési helyére ér: *a csemege szőlő összetörött fut a leve*.

Ha a kormány ezen nem segít: akkor a csemege szőlő szállítás lehetetlenné lesz téve.

Azért tehát az érdekelt szőlészek helyesen járnak el, ha a legkisebb visszaélést azonnal följelentenek; és ha a följelentést a panaszt egyenesen a földművelési miniszter urhoz terjesztik föl.

A csemege szőlő tenyésztése érdekében még meg kell jegyezni, hogy a korai fajok és így a chaiseleket a legcélszerűbb ősszel a levelek lehullása után azonnal megmetszeni. Az ősszel megmetszett szőlő tavasszal korábban hajt, és így a fejlődés a szőlőfürtök beérése is elő van segítve.

A muskolat fajok őszi metszése nem olyan szükséges, az egyébként maradhat tavaszon is.

De meg nagy gond fordítandó arra is, hogy a tulterméssel terhelt tőkék a feles zöldhajtásoktól megtisztíttassanak

Künn a szőlőben.

Szüret után ismét beáll a munka a szőlőben.

Akik esetleg a nyáron nem gyökereztek meg szőlőiket: most már mulhatatlanul eszközöljék. Mert a munkás is olcsóbb, és a szőlő is egészen alkalmas a nemes gyökerek eltávolítására.

Ezt követi a döntés.

Ha a zöldojtványok eléggé be vannak érve, nem szükséges bevárni azt, hogy a levelek lehuljanak, meg lehet kezdeni a döntést.

A magas fásajtásokat le lehet szedni, s a szükségeseket helyükre

eldönteni, a többit leszedni, és föld alá takarni egészen.

Az öregebb szőlőkben mindinkább szaporodnak a hiányok, azt nem szabad tétlenül nézni. Ha a nyáron alkalmunk volt magas fás-
ojtást vagy zöldojtást készíteni: azok is minden további várakozás
nélkül eldöntendők. Ha az üres hely közvetlen közelében nincsen
kihajtott alanyvesző, melyből az üres helyekre ojtvány lenne készít-
hető és dönthető — szóval ha üres tér van és azt pótolni a közelből
nem lehet: akkor szüret után ott gödröt kell ásni, azt egész télen át
nyitva hagyni, hogy a tél fagya a földet megérlelje, — azután csak
is tavasszal kell erős gyökeres alanyveszővel befoltozni. Ahol azu-
tán megerősödik, s rajta magas fásajtás vagy zöldojtás eszközölhető
Ezen munkák a levelek lehulása előtt eszközölhetők.

Ha a levelek lehulottak, kezdetét veheti az őszi metszés.

Az őszi metszés a korán érő fajoknál igen előnyös, azzal
az érést néhány nappal elősegíti.

Vannak azonban, akik az őszi metszést pártolják.

Hát hiszen, ha a tél alkalmas, nem enyhe: akkor a rügyek
nem pállanak le; ekkor az őszi metszés nem hátrányos.

A természet követelménye a tavaszi metszés; mi emellett fog-
lalunk állást. De azért rajtunk is megtörtént, miszerint tartva
a tavaszi nagy munka surlódásától, mivel sok a szőlőnk: ősszel met-
szettünk és éppen úgy történt, hogy nem lett belőle kárunk.

Tehát aki ősszel metszeni akar: levélhullás után azonnal meg-
kezdheti a metszést, fejezze is be a nagyobb hidegek előtt azért,
hogy a sebhely behegedjen, és azért, hogy a metszett szőlő be-
fedve legyen.

Mert ha már szabály ellenőre megengedi valaki magának azt,
hogy ősszel metszen: tartsa kötelességének azt, hogy a met-
szés után azonnal fedje be a tőkét; nehogy egy véletlen éjjeli fagy
azt lehetetlenné tegye.

Tehát az elodázhatlan kötelesség metszés után azonnal fedni.

Nagyon helyes dolog a fiatal ültetéseknél levő hiányoknak
gyökeres veszőkkel vagy ojtványokkal való pótlása.

Ha ojtvány ültetésünkben hiány van: azt okvetlenül foltozunk
ki gyökeres ojtványokkal. Sima veszővel foltozni csak az első éves
ültetésben és csak is tavasszal lehet.

Szőlőt ősszel sima veszővel ültetni nem tanácsos. Gyökeres
veszőkkel igen.

A gyökeres veszőket hacsak lehet gödörbe ültessük; igaz,
hogy költséges, de nagyobb fejlődést ad, és így kifizeti magát.

Aki ősszel ültet gyökeres ojtványt vagy alanyt: az feltétlenül
gödrökbe ültesse.

A vermek kitisztítása a fedés után következzen. Különösen
a partos szőlőkben figyelemmel kell lenni arra, honnét vitte el a víz
a földet; s a verem tartalmát oda kell hordani. Egyébként a verem-
ben levő föld a sorok fejezetére és a szélső sorokra hordandó. A
fejezetről a föld a munkálással a sorokba huzatik le.

Azután ha az idő még engedi következik a trágyahordás.

A trágyahordásnak is megvan a szabálya. Előbb a fedést fel
kell mélyíteni: azután hordani bele a trágyát. Amint bele van

hordva, szét kell a sorokban huzni: s gyengén földdel betakarni; így azután a táprészek nem illanak el.

Trágyázáshoz legczélszerűbb a félig érett inkább szalmás trágya. Különösen kötött földre azért, mert azt megkönyíti.

A trágyázásnál az legyen az elv, hogy gyengébben de gyakrabban kell trágyázni.

Ismét a permetezésről.

Szeptember hó elején egyes vidékeken a peronospora a fiatal hajtásokon jelentkezett.

Uczezu lett is riadalom! s nemcsak a köznép rettent meg, sőt egyes vidékeken az állami közegek vették félre a vészharangot.

Hogy a köznép félt azt helyesiem, mert jobb félni mint megijedni; az állami közegek alarmirozását szájalmas mosolylyal néztem, és ma is nevetek ha erre a tudatlanságot eláruló alarmra gondolok.

De hát a félelemnél sem igen haladtak az emberek tovább; meg az alárm is elhallgatott; mert hát a graszálni kezdő peronosporát a beköszöntött hideg éjszakák tönkre tették.

De foglalkozzunk ezzel a kérdéssel a jövőre való tekintetből is.

Aki szeptember hó elején akar a peronospora ellen védekezni: az egy kicsit elkésett. Szeptemberben nincs értelme és nincs helye a permetezésnek.

Az a szőlő, mely kellő időben lett permetezve, annak ép levelei vannak oly számmal, melyek a szőlőfürtök beérlelését biztosítják. A meglévő levelek pedig még mindig rejtenek annyi rézgáliczot, mennyi a peronospora ellen a leveleket megvédi.

Az előtörött hónalj és hegyi hajtások pedig egyáltalán nem szükségesek, sőt a lombozat megritkítása alkalmával a munkások azokat ki is törik.

Azért tehát ha a peronospora szeptember hóban föllép, legföllebb a védetlen hónalj és hegyi hajtásokat támadja, melyre nincs szükségünk; de a főleveleket érintetlenül hagyja; így kártékonyága éppen *semmi*.

Főkellék tehát az, hogy a fő rendes időben szabályosan legyen megpermetezve.

Ha a permetezést szeptember hóban eszközölnők, csaksemegeszőlő is kárt tennénk; mert a permet a szőlőbogyókat is meglepi, mert nem lenne értékesíthető.

De még a borszőlőre is káros hatással lenne, mert szüretig a permet a bogyókról nem távozna el, s így a rézgáliczot a mustba is bevennénk.

A rézgálicz méreg hatása ösmert lévén, a szőlőt szeptember hóban — ha még úgy ajánlják is — permetezni nem szabad.

De meg a szeptember hóban föllépő peronoszpora rövid életű, mint az idén is tapasztaltuk. Mivel a hideg időjárás mellett megszűnik a vegetációja.

Tehát ha a szőlő lombozata rendszeresen permetezve volt, felesleges a szeptember havi permetezés. De a zöldojtványokat és fiatal ültetéseket mindamellert nem fölösleges permetezni.

János gazda.

Levelezés.

Tek. Szerk. Ur! Még 1870. évben ültetett, tehát 30 éves szőlőtőkémel már meguntam a költséges szénkénegezést! Kiakarom azokat a jövő őszre dobni, és fajtiszta első osztályú ripária portalisra ojtott nemes kadarka, mézes fehér és kövidinkával beültetni.

Már most az a kérdés, hogy zöldajtás vagy pedig fásojtásos gyökeres vesszőket rendeljek-e meg a tervezett ültetéshez? melyiket tartja a mi fekete, de azért elég laza talajunkhoz inkább alkalmasnak?

Én mikor 1870 évben mostani szőlőimet ültettem, Egerben vettem a kadarka vesszőimet sima állapotban és közönséges minőségben, melyek elég jó is termettek a floxera fellépteig; de azóta folyton sinylődnek és ritkán adnak csak valamire való termést is.

Most negyedik éve, hogy 3 hold szőlőt beültettem 130 cm. távolságokra chasla rouge croquan európai sima vesszővel; azok már az idén 5—6 fűrt termést hoztak, míg a mellettük ugyanaz időben elültetett muskat Alexanrien blanche, még eddig csak citrom nagyságu fűrtöket, és azokat is itt-ott az egész 300 □ területen talán 15 fűrtöt produkált, pedig egyiket is másikat is 2—3 szemre metszetem.

Az alexandriai muskotályt megpróbálom még a jövő tavasszal lugosnak megmetszeni és ha akkor sem terem — pedig jó trágyázom őket mű és téhen trágyával s szárított sertés trágyával is — akkor kidobom őket.

Kérve becses értesítését: lapunkban

Bács Zombor.

kiváló tisztelettel

Cz. J.

Soraiból azt értem, hogy a régi szőlőjét bár szénkénegezte még sem terem.

Először is ezzel legyünk tisztában.

Azt már tudjuk, hogy ha a szőlőt szabályosan szénkénegezzük: rendes termésében fentartható.

Ha tehát nem prosperál, két oka lehet; vagy túl kötött a talaj, vagy a szénkénegezés nem eszközöltetett szabályosan.

Ha nem túl kötött a talaj: akkor tessék a szénkénegezést még ez év ősszén eszközölni; de úgy, hogy ahhoz a legközelebbi állami szőlőszeti tanárt hívja meg, vagy kérjen tőle utasítást, hogy honnét nyerhet egy szakértő szénkénegezőt.

Az állam közegei készséggel megadják az utbaigazítást.

Lehet, hogy a helyesebb szénkénegezés mellett már lesz eredmény. Éspedig egy kész szőlőt ne tessék olyan könnyen eldobni.

Ha azonban még is kivágni határozná el magát, akkor tessék a télen megfordítani a talajt, és tavaszon zöldajtványnyal beültetni.

A zöldajtvány beszerzésénél tessék felette gondot fordítani arra, hogy az ripária-portális alany legyen.

Már csak azért is ajánlanám a szabatos szénkénegezés megkísérlését, mert mint ön írja: negyedik éve ültetett 3 hold csemegeszőlőt. Ezt igazán kár volna további kísérlet nélkül kidobni.

Hogy a chasseles rouge már terem, és a muskát alexander nem: az magában a fajban annak tulajdonságában keresendő.

A muskát alexander a jövő évre már biztosan fog sőt sokat is teremni.

Nem szükséges azt lugasra nevelni; elégséges: ha csercsapon azaz két éves csapon 2-3 szemre vágja a vesszőt.

Ha azonban lugasra akarja nevelni; akkor a tőkét meg kellene ritkítani; mert lugasnak 1.50 méter távolság nem elégséges. Legalább 2 méternek kell lenni, hogy a lombozatot kellőleg megnevelni bírja.

Tek. Szerk. Ur! Négy holdszőlőm van monticula es reszben portalis alanyon, — 1, 2 és 3 éves zölden bejött és 3 éves sima zöld ojtványok vannak benne, — azonban sehogy sem vagyok vele megelégedve; — dacára, hogy tőkém magasra nyulnak fel, vesszői vastagok, termés azonban nincs rajtuk; kivéve néhány termőt, a többi majdnem mind gyönyörű szép erőteljes tőkék — meddően maradtak, — pedig az a kis fagy, a mely nálunk volt, egyik tőkét úgy érte mint a másikat, — igen sok 3 éves tőke meddő, míg mellette a 2 évesen termés van, és viszont a másik táblában, vagy mellette is épen az ellenkező.

Igaz, hogy van köztük rossz fajta is, ugmint varjuláb kadarka, stb. de ezeket kiveszem belőle.

Tekintetes Szerkesztő urhoz fordulok szives felvilágosításért, hogy nem volna-e előnyös a meddőn maradt tőkén vagy egyáltalában az egész szőlőmben szál vessző művelést elővenni? mindenesetre csak is azokkal, melyek azt megkívánják? Szőlőmben van, mézes fehér, nemes kadarka, spanyol chasselles, furmint, oportó, vékony héju stb.

És hogy a rossz fajtákkal lehet e ezt tenni, termékenységre lehet-e serkenteni ez által?

Nem-e lesz a tőke ereje ez által megrendítve? A mely tőkén a szál vesszőt meghagyom, hány szemre szabad azt hagyni, és hogy ezen a tőkén még csapokat hagyhatok-e, természetesen a tőke erejéhez képest?

Megjegyzem, hogy szőlőm talaja tápdus és jól meg van trágyázva, jele annak, hogy tőkém erősek és vastagok.

Tiszteletteljesen kérem becses válaszát.

Zombor.

S. S.

A tőke meddőségének több oka van. Lehet hogy az idej fagy ártott nekik jobban mint gondolja, vagy megfordítva: nem ártott azoknak, melyeken termés van.

Oka a meddőségnek az is lehet, hogy a mult évben a vesszők és azok rügyei nem értek be. Lehet, hogy a peronospora támadta meg a lombozatot: — lehet hogy tavaly a lombozat kellő tisztogatásban nem részesült, s így a nagy lombozat miatt nem érhetett be a vessző és a rügy.

Lehet a meddőségnek oka az is, hogy a talaj túl nagyon trágyázva; legény trágyával lett a talaj javítva, s így a tő lombozatában fejlődött, míg foszforhiányában a rügyek nem termékenyültek meg. Nem rendelkezett a tőke kellő keményítő részekkel. Hogy ezek közül, melyik az ok: azt itt a távolból elbírálni mi nem tudjuk.

Vannak gazdák akik trágyalével javítják szőlőjüket. Ez hirtelen dus fejlődést idéz elő; de kevés gyümölcsöt ad.

Az ilyen dus fejlődésű szőlőnél a metszéssel sokat lehet segíteni.

Ősszel metszeni nem szabad, mert a lombozat fejlődése még dúsbabb lesz. Tessék tavaszon akkor metszeni, mikor a rügyek kezdenek

dudorodni. Az ilyenkor eszközlött metszés alkalmával a tőke sok nedvet veszít, gyengül.

A második tanácsunk az, hogy tessék a rendesnél jobban reá metszeni. Szállvesszős metszést csakis az olaszrizslingnél szabad eszközölni. De a mézesfehér, a kadarka chassesles nem bírja el. Az opportóval még lehet kísérletet tenni.

A metszést úgy tessék eszközölni, hogy a csapokon ne 2, de 3—4 szemek maradjanak termőnek.

Igy azután a tőke több termést hoz.

Ha még ez sem használna: akkor tessék fosfor trágyát hinteni a tőke tövéhez. De ne ez évben, csak a jövő év őszén; ha azt tapasztalná, hogy az új metszési eljárás nem adna sikert.

Tapasztalatból mondhatom, hogy a helyes metszéssel ezélt lehet érni.

A rossz fajtákat bármint metszi, nem ad jó termést; ezeket az ojtás helyén le kell vágni, s alanyt benemesíteni.

Tek. Szerk. Ur, a »Szőlüben« — havi folyóirat szőlősgazdák számára, a f. évi 7. számában megjelent: »Hogyan szüreteljünk«. Most már tisztelettel kérem sziveskedjék ezt velem tudatni, mint lapjának hü olvasójával, hogy a mustot taposás után mustmérővel meg kell mérni; s ha például 14 százalék, akkor kiló czukrot kell hozzá adni akkor, mikor leszűretik és a hordóba jön; s ez által nyerünk 16 százalékok fok czukor, vagy ennek megfelelő 7—9 százalék szesztartalommal bíró bort« — azt kérdem: milyen must *mérővel* kell azt megmérni *mivel* többféle van és melyik adja meg határozottan ezen méret után a *pontos fok* tartalmát? K. M. Pécsentt.

A mustméréshez Klostenenburgi mustmérőt tessék használni, s a czukrot akkor tessék felolvasztva beleadni: amikor a mustot a törkölyről leszűri.

Ha vörösbor állt elő, és a bogyókat le rostálja: akkora felolvasztott czukrot azonnal reá lehet önteni, amint a bogyók lekvárezerüvé szét tapostattak.

A szőlővessző vásárlók és ültetők figyelmébe.

Évekkel ezelőtt annyiféle alanyvesszőt ajánlottak, hogy az ember igazán nem tudott belőle eligazodni. Ez azután egy Chaoszt teremtett, melynek eredménye a rengeteg sok csalódás lett.

Manapság nincs 30—40-féle alanyfaj; a tapasztalatok, a sikerek, — a talaj minőségéhez képest — három alanyfajt állapítottak meg.

A nem meszes, nem túl nedves talajra a ripária-portális, a meszes, anyagos nedves talajra a szoloniszt, és végre a meszes márgás valamint a kavicsos és köves száraz talajra, a rupentris montikula találtatott alkalmasnak.

A ripáriának sok változványa van. Ezek között azonban csak a ripária-portáliszal lehet nyugodtan telepíteni.

Azért tehát, a kinek barnás, vöröses vagy egyéb színű, de nem meszes talaja van: az csak *ripária-portálist* ültessen.

Meg kell azonban jegyezni, hogy a ripária-portális tul nedves talajban kisárgul s a tőke előbb-utóbb elvesz.

A ripáris portálist csak is a lombzatáról lehet megösmerni. Gyorsan és hosszúra hajt. Levelei nagyok majdnem négyszögletűek nem fényesek, inkább matt és kevésbé gyenge sárgába áttörő színűek.

Legfőbb ismertető jele az, hogy a levél szövet, a bordák között kidomborodik.

Ebből a valódi ripária-portális fajból van eladó első osztályu sima vessző 40 ezer, ezre 22 korona,
 másodosztályu 14 »
 gyökeres, 40 ezer, ezre 40 »

Európai sima vesszők.

Borfajok.

Nemes kadarka. Olyan helyeken, ahol a szőlő októberre beérik, ez a legáldottabb faj. Nagy termést ad. Ha a csapokat a tél hidege, vagy a lágy sáros tél a rügyeket tönkre teszi, avagy ha az egér a rügyeket lerágja: még mindig lehet közepes termést várni, mivel a tőkén termőrügyek is vannak raktározva.

Az ojtást jól fogadja és tartós tőkét ad.

A kadarkának több változmánya van. Ezek között legjobb az ugynevezett nemes kadarka. Ez a többtől legfelismerhetőbben azzal különbözik, hogy vesszeje az izületen fehéresbe megy át, rövid izületű. Levélzete finomabb; főtjei közép nagyságúak, és a legfőbb ismertető jele az, hogy a bogyóban 3 mag van.

A nemes kadarka sima vesszőnek ezre 8 korona.

Ripária-portálison eszközölt zöldojtás ezre 160 korona.

A nagy burgundi. Korán érő szőlő, s így csemege szőlőül is használják.

Sima vessző ezre 12 korona.

Oportó. Különösen az ojtványon nagy fejlődésű és dusan termő szőlő; korán érik, ezért csemege szőlőnek is használják. Sima vessző ára 8 korona.

Olasz rizling. Sima vessző ezre 8 »

Gyökeres 24 »

Mézes tehér. Sima vessző ezre 8 »

Ripária-portálison eszközölt zöld ojtvány ezre 160 »

Fehér kadarka. Rendkívül bőtermő szőlő. Simavessző 8 korona.

Mustos fehér. Rendkívül nagy termést, de gyenge bort adó szőlőfaj. Sima vessző ezre 8 »

Kövidinka. Ez is egy nagy termő szőlőfaj. Sima vessző ezre 8 »

Bakator. Sima vessző ezre 10 »

Rajnai rizling. Ezre a sima vesszőnek 10 korona

Rozsdás muskolat. A mi a Tokaj vidékén a furmin, Erdélyben a leányka: az nálam a rozsdás-muskolat. Ezt a szőlőfajt sokan összetévesztik egyéb muskolat fajokkal Nagy illatánál fogva némelyek vanilia-muskolatnak is nevezik, pedig ez nem Franciaországból importáltkincs, de századok óta hazánk kincse volt. Csakhogy ezelőtt egyedül és

kizárólag lugason művelték, míg most tőke művelés mellett a fürtök illetőleg a bogyók, nemes tulajdonai azon körülménynél fogva, mivel a fürtök a földhöz közelebb vannak: jobban fejlődnek. Innét van az a rendkívül finom illat és zamat, mely egyetlen szőlőfajnál sem található.

A főtöket nem lehet mondani valami szép küleműnek, de olyan mint a madarak között a fülemüle, hogy egyszerű szürke ruhájában az éneklő madarak királyának mondható.

Ez mint csemege szőlő is kellemes, de én már nagyban termelem, és így a borfajok közé sorozom azért, mert nemesak kiváló finom illatu tizes bort ad, de alkalmas időjárás mellett a bogyók megaszalódnak, s így a világ legjobb aszu borát adják. Mivel ez is szeptember hó végén érik, csak délnek fekvő hegyoldalba ültetendő.

Az ojtásnál a sok csapot nem türi, mert ilyenkor csak gyenge hajtást hoz, leghelyesebb öt szintén 2 csapon 2—2 szemre metszeni.

Csemege szőlők.

A csemege szőlőknek rengeteg nagy az száma, de van is azok között sok oly semmivető rugós faj, melyet egyáltalában nem érdemes termesztetni.

Én éveken át nagy utánnézéssel gyűjtöttem össze a fajokat azokat, melyeket éveken át tett kísérleteim jónak, czélszerűnek találtak.

Nem azt akarom mondani, hogy ezeken kívül nincs egyéb jó faj, de azt állítom, hogy az alább soroltak mind megfelelnek a czélnak.

Eladó sima vesszők ezek:

<i>Muskat Alexander.</i> Ennek a tulajdonsága az hogy, a husa kemény. Eléggé illatos, zöldes sárga színű. Igen jó faj, szállításra igen alkalmas. Érik szeptember hó végén. 10 drb. ára	—50
<i>Muskat Biffer.</i> Nem kemény húsú. Finom zamatú, igen bő termő. Nagy bogyókkal s apróbb fürttel szeptember hó közepén érik. — 10 drb. ára	—80
<i>Muskát Bowood.</i> Hasonlít a muskát-alexanderhez. Fellette nagy termést ad. Husos, tehát szállításra alkalmas. Kiváló finom ízű. Érik szeptember végén. — 10 drb. ára	1.20
<i>Muskát Bl. queen Viktória.</i> Igen korán, már augusztus hó végén érik. Rendkívül nagy fürtű. Ha megérik a bogyók rozsdás sárgásak lesznek. Szállításra alkalmas. — 10 drb. ára	1.—
<i>Muskát Citronelle.</i> Igen zamatos. Sárga nagy bogyóju érik szeptember elején. Szállitható. — 10 drb. ára	80.—
<i>Muskát Croquant.</i> Egyike a legédesebb szőlőknek, színe zöldes-sárga. Érik szeptember hó elején, szállitható. — 10 drb. ára	50.—
<i>Muskát Damaszkusi.</i> Ennek a tulajdonsága az, hogy az ojtványon rendkívül buján él, diszlik és tartós. Fürtje nagy, bogyója igen nagy, zöldes fehér. Kiválóan kellemes. Későn érik. Szállitható, 10 drb. ára	60.—
<i>Muskát de Nantes.</i> A passatutéhoz hasonlít. Igen korán érik, szállitható. Ropogós sárga szemű. — 10 drb. ára	—60

<i>Muskát Herczegovina.</i> Korán érő nagy fürtü, közep nagy-bogyóju, zamatos, szállítható. — 10 drb ára	—50
<i>Muskát Génuai.</i> Fürtje igen nagy, sárgás bogyóju. Igen finom muskatály izü. A virágzásban néha rug, azért más későn érő fajjal kell keverve ültetni azért, mivel ez is későn érik. Szállítható. 10 drb ára	—80
<i>Muskát dr. Hogg Róbert.</i> Kiválóan bő termő, majdnem megszakadásig terem Nagy fürtü, fehér zöldes bogyóju. Finom muskatály izü, vastag héju, későn érő. Szállítható. — drd ára	1. —
<i>Muskát Frontignan rouge.</i> Bogyója nagy piros, gömbölyü. Későn érik, szállítható. — 10 drb ára	60.—
<i>Muskát frontignan blanc.</i> Fehér bogyóju, mint az előbbi szeptember végén érik. Szállítható. — 10 drb ára	—50
<i>Muskát Ottonel.</i> Kiválóan érdekes. Korán érő muskolat szőlő. Közepes fürtöket de sokat terem. Fő az, hogy nem rohad. Szállítható. 10 drb ára	—60
<i>Muskát Passantuti.</i> Nagy fehér bogyóju, kellemes muskolat izü, korán érő. Szállítható. — 10 drb ára	—60
<i>Muskát Royal.</i> Fekete nagy bogyóju, ritkás fürtü. Korán érő. Szállítható — 10 drb ára	—80
<i>Muskát Szt. Alban.</i> Az előbbihez hasonló, csakhogy nagyobb, közep érő muskatál izü. Szállítható — 10 drb ára	—60
<i>Muskát Tokaj'd Jardens.</i> Nagy világos, piros bogyóju, igen bő termés közep erő. Szállítható — 10 drb ára	—80
<i>Muskát Vaniliás vagy Rozsdás muskolat.</i> Ennek kiváló nemes és jó tulajdonait a borszőlők között is felsoroltam. Szállítható — 10 drb ára	—60
<i>Chasseles angevina.</i> Korán érő nagy fürtü Sárga nagy átlátszó bogyója, bőtermő, Szállítható. — 10 drb ára	—50
<i>Chas De angeres.</i> Sárga-zöldes bogyóju, bőtermő, közep érő kellemes izü. Szállítható. — 10 drb ára	—50
<i>Chas Blanc.</i> Ez a közönséges koránérő, bőven termő ismert faj. Szállítható — 10 drb ára	—30
<i>Chas. Fonteneble. d'or.</i> Igen nagy fejü. Sárgás husos szemü. Korán érő. Szállítható. — 10 drb ára	—60
<i>Chas de Judee.</i> Nagy fürtü. Zöldes-sárga szemü, bőtermő, szeptember végével érik. Szállítható. — 10 drb ára	—80
<i>Chas. Imperial blanc.</i> Fehér, nagy bogyóju, igen nagy fürtü. Korán érő Szállítható. — 10 drb ára	1.—
<i>Chas. Jeruzsalem.</i> Nagy fekete bogyóju, korán érő. Kiválóan finom. Szállítható. — 10 drb ára	—50
<i>Chas. Németpiros.</i> Gyönyörű piros bogyóju, bőtermő. Szállítható. — 10 drb ára	—60
<i>Chas Mathias.</i> Korán érő nagy fürtü, bogyójai fehérek, barna folttal. — Szállítható. 10 drb	1.—
<i>Chas Napoleon.</i> Ritka nagy fürtü, óriási nagy arany-sárga bogyóju. Kellemes izü asztali disz. Az a hibája van, hogy néha rug, azért későn érő fajok közé kell ültetni s akkor pompásan terem. Későn érő. Valódi kinos. — Szállítható. 10 drb ára	—80
<i>Chas. Piros-Napoleon.</i> Bogyója fellette nagy és gyönyörű	

rózsapiros, s hamvasságánál fogva meglepő szőlő. Kissé savanykás. Hanem disznek felülmulthatatlan. Későn érik. — Szállítható. 10 drb	—80
<i>Chas. Queen Viktoria.</i> Nagy fürtű, sárga rozsdás nagy bogyóju. Szeptemberben érik. — Szállítható 10 drb	1.20
<i>Chas. Teneriffe.</i> Sárga nagy fürtű, nagy bogyóju, középérő. Szállítható. 10 drb	—60
<i>Chas. rouge.</i> Gyönyörű világos piros színű nagy termő. Kiválóan alkalmas a szállításra. — 10 drb	—20
<i>Chas. rouge royal.</i> Sötétpiros színű, gyönyörű szőlő Fellette nagy termő. Augusztusban érik. — Szállítható, 10 drb	—24
<i>Chas. Szt. Fiakre.</i> Igen nagy fürtű, sárga levesszemű rendkívül bőtermő. — Szállítható. 10 drb	—70
<i>Chas. Tokaj angevina.</i> Gyönyörű halványpiros. fellette dusan termelő kellemes izű szőlő. Szállításra pompás 10 drb	—60
<i>Chas. Zsidóországi.</i> Cseresznye-piros bogyóju, bőtermő. Kiváló finom csemege. Középérő. Szállítható. 10 drb	—80
<i>Chas. Almeria.</i> Nagy fürtű, fehér bogyóju, bőtermő, Középérő. Szállítható. 10 drb	—80
<i>Albilló.</i> Rendkívül szép télre eltenni való szőlő. Fehér bogyóju. Nagy fürtű. — Szállítható. 10 drb	3.—
<i>Buzellot óriás.</i> Óriási nagy fürtű és bogyóju. — Szállítható. 10 drb	2.—
<i>Harmond rouge.</i> Sötét-piros színű. Nagy fürtű nagy bogyóju. Kiválóan finom izű, fellette bőtermő. Legszebb csemege szőlők egyike. Középérő. Szállítható. 10 drb	2.—
<i>Csodaszőlő.</i> Az összes szőlők között a legnagyobb fürtű. Vannak 1½ kiló súlyúak is. Sokszor oly nagy termést hoz, hogy meg kell ritkítani, Sohasem rug. Borszőlőnek fellette kifizeti magát. De csemege szőlőnek is használható. — Szállítható. 10 drb	4.—

(Folyt. köv.)

Kerestetik

egy cirka 40 holdnyi szőlő esetleg pinczekezelésre kerestetik egy **kezelő tiszt.** Évi fizetése 1200 korona, két szoba, konyha, fűskamra. Továbbá

kerestetik

egy nagyobb faiskola, gyümölcsös és 8 holdnyi szőlőkezelésére egy **vinczellér.** Évi fizetése 600 korona, lakás, fűtés, egy kis föld és tőhén tartás.

Ajánlatok a **szerkesztőséghez** intézendők.

Nyom. Sima Dávid könyvnyomdájában Gyöngyösön.